Viac práce za menej peňazí

Slovenskí poľnohospodári sú schopní plniť podmienky pripravovaných ekoschém, ale pýtajú si reálne sadzby. Po aktuálnom prepočte totiž vychádza, že po roku 2023 by dostávali až o 59 eur na hektár menej ako doteraz za omnoho viac práce. Celofarmové ekoschémy, ktoré iniciovala Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK), sú pre žiadateľa vo všeobecnosti výhodnejšie.



Minister poľnohospodárov nepotešil

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Samuel Vlčan prišiel 23. septembra na konferenciu k ekoschémam odprezentovať sadzby pre poľnohospodárov v rámci naplnenia ekologických cieľov, ktoré pre zhoršujúce sa klimatické podmienky od nás požaduje Brusel. Podpora, ktorá má ísť na udržateľné poľnohospodárstvo po roku 2023, však nikoho v sále s vyše 250 účastníkmi nepotešila. „V novom programovacom období musíme alokovať do ekoschémy minimálne 25 % z prvého piliera, čo predstavuje celkovo 417 mil. eur. Na hektár to v priemere vychádza 45 eur. Okrem toho pôjde na podporu dojníc aj 96 miliónov eur, čo predstavuje 261 eur na jednu dojnicu," povedal na konferencii v PD Brezina Pravotice Samuel Vlčan.

Bývalý bankár tiež poznamenal, že dojnice budú podporené aj z druhého piliera. Po sčítaní všetkých podpôr by pri priemernej dojivosti 22 kg na dojnicu na deň pri cieľovom stave 110-tisíc dojníc mali chovatelia dostať 5,5 až 6,5 centa na kg. Ide o sumu, ktorou by chovatelia dojníc mali kompenzovať aktuálne straty pri výrobe.

> *Priemerná sadzba základnej platby (SAPS) a „greeningovej" platby za roky 2015 – 2020 činila 203,92 eur na hektár. Odhadovaná sadzba základnej platby (BISS) a „ekoschémovej" platby v novom období bude 145 eur na hektár. Rozdiel je teda 59 eur na hektár poľnohospodárskej pôdy.*



Samovražda slovenského vidieka?

Podľa predsedu najväčšej agropotravinárskej samosprávy na Slovensku Emila Macha nemôžeme chcieť od poľnohospodárov viac práce za menej peňazí. Nikto si pred plnením odvážnych ekologických cieľov nezakrýva oči, je však nutné nastaviť reálne sadzby na ekoschémy v novom programovacom období. SPPK navrhuje, aby sa znížili tie povestné tabletky na spanie v podobe priamych platieb za predpokladu, že pridáme segmentom, ktoré to potrebujú. „Neurobme samovraždu slovenského vidieka, že znížime príjem poľnohospodára, keď úplne absentuje diskusia o externej konvergencii, dorovnaní priamych platieb a na to máme znížiť v 5 ročnom horizonte priame platby z 212 na 153 eur na hektár. Sme pripravení plniť stanovené podmienky, ale musíme nájsť navyše 100 až 150 miliónov eur na ekoschémy pri udržaní výkonnostných parametrov v živočíšnej a špeciálnej rastlinnej výrobe. Naozaj sa bojím, že za 45 eur to mnohé poľnohospodárske subjekty robiť nebudú," vysvetlil prítomným Emil Macho so zreteľom na dobrovoľnosť zapojenia do ekoschém. Zároveň pripomenul aj dôležitý fakt, že poľnohospodári nedostanú z Plánu obnovy a odolnosti ani euro, namiesto toho však ešte zaplatia štátu z druhého piliera pozemkové úpravy v sume 120 až 150 miliónov eur.

Sadzby na základe reálnych prepočtov

Poľnohospodár bude musieť v rámci ekoschém plniť rôzne podmienky, ktoré navyše spôsobia rast nákladov na obhospodarovanie pôdy a chov zvierat a výpadok tržieb z poľnohospodárskej prvovýroby.



Poľnohospodári nechápu na základe čoho bol urobený prepočet sadzy. Predseda RPPK Nové Zámky Marek Šimúnek totiž vypočítal na základe reálnych údajov, že v ich regióne je nutné ekoschémy dokompenzovať o 65 eur mimo chránených území a o 114 eur v chránených územiach.

Bez poľnohospodárov nie je možné zlepšiť biodiverzitu, a tak sa budeme musieť zrejme pozrieť na celú vec iným pohľadom a metrom. Poučiť by sme sa mohli aj z chýb z minulosti. Predseda RPPK Bratislava Jozef Šumichrast na konferencii priblížil predchádzajúce podmienky greeningu a príklad z praxe. V predchádzajúcom období bola po nastavení podpory na biopásy snaha podporiť 12 000 hektárov, výsledkom však bolo plnenie na 0,09 % predpokladanej plochy. „Ekoschémy by nemali poľnohospodárom komplikovať život, ak sú správne navrhnuté. Asi teda na to ideme zo zlého konca. Máme tu pol miliardy, ktoré sa snažíme rozdeliť, ale už teraz vieme, že tých peňazí nie je dosť. Nepokrývajú náklady a vôbec ich to nebude motivovať. Poľnohospodárstvo nie je voľnočasová aktivita, ale podnikanie," prízvukoval prítomným hosťom Jozef Šumichrast.



Ekoschémy sú súčasťou Intervenčnej stratégie spolu s ďalšími typmi podpôr, ktoré navzájom veľmi úzko súvisia (odviazané a viazané platby, environmentálne podpory...). Materiál máme predložiť Európskej komisii na pripomienkovanie do konca októbra. Času je málo a naši podnikatelia na pôde sa pýtajú, či je tento dokument komplexne pripravený.

Poľnohospodári aj prizvaní hostia z európskych inštitúcií, ministerstva pôdohospodárstva aj životného prostredia a zástupcovia ochranárov sa zhodli, že o tak závažných nastaveniach je nutné ešte komunikovať. V hre je naozaj veľa a Slovensko si už nemôže dovoliť opäť niečo podceniť.